

Climent o l'exercici per parlar de la mort

ADRIÀ PUJOL

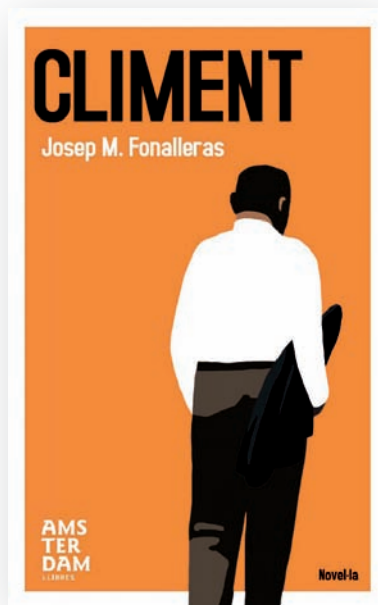
Han passat vuit anys d'ençà de la darrera novel·la de Josep M. Fonalleras. Fins ara, les ficcions de l'autor gironí s'emplaçaven en espais ignots, i de retruc la versemblança de l'argument era bandejada. Però amb *Climent* hi ha un tomb. Els personatges són amics personals de Fonalleras —amb noms i cognoms—, i l'acció, si se'n pot dir així, transcorre entre Girona i Roma, amb algun espeternecc barceloní.

Climent, el protagonista, si també es pot anomenar així, és una mena de bohemí gironí, molt gironí, malgrat que en una altra ressenya l'escriptor Damià Bardera li negui aquesta condició, a mercè que els temes que Fonalleras tracta a *Climent* siguin, és clar, universals. Climent fa colla amb una part de la *intel·liguència* de la ciu-

tat. El grup d'amics és el seu clos bastit, la defensa contra el tedi i la insignificança, un dels motius principals del monòleg fonallerià. Els altres són la mort —llegim-hi pèrdues i absències—, l'amor, i, de manera encoberta, l'entotsolament d'una certa intel·lectualitat eurogironina.

Fa anys que Climent acumula apunts per a un projecte de novel·la que mai no acaba de reeixir. I aleshores mor, i els seus amics cedeixen el material a un jove escriptor perquè miri de confegir, finalment, la novel·la que Climent no va escriure. La calaixera que conté aquest material és el *McGuffin* de la trama. Un ham que pesca al lector. Una promesa de descoberta, tanmateix més generosa que el *McGuffin* que fa servir Alfred Hitchcock a *Psicosi* (un robatori al principi de la pel·lícula, del qual no sabem res més), però bastant més gasiva que el *McGuffin* ideat per Vicenç Pagès Jordà a *Els jugadors de whist* (una mort aclairada de gota en gota).

La novel·la és dodecafònica. És una reflexió multivocal al voltant de l'amistat i la inexorabilitat de la mort, en què cada discurs, cada opinió i cada cita tenen el mateix pes. I es des-

FONALLERAS, Josep M.

Climent

Ed. Amsterdam /

Ara Llibres

Badalona, 2013

209 p.

penja del postmodernisme de finals del segle passat, en tant que s'hi passegem un munt de referències erudites sense connexió aparent, i perquè, amb un domini evident, l'autor salta del redemptorisme de l'assaig a la sensualitat de la poesia. Les referències esquitxen cada paràgraf, amb apel·lacions al món de la literatura i de les arts plàstiques, amb una fixació especial vers la producció del suís Ferdinand Hodler. El sofregit cultural occidental —des d'un vers de Shakespeare fins al consum de masses— és, en mans de Fonalleras, l'arsenal reflexiu. I, en aquest sentit, en algun moment embafa, com si l'autor no hagués pensat gaire en el lector. No obstant això, potser es tracta d'una tendència actual en les lletres catalanes, de la qual tenim exemples conspicus en les darreres novel·les de Jordi Nopca i d'Albert Fornés: posar a la coctelera un bon grapat de condiments, de referents culturals a primer cop d'ull sense parentiu, i esperar que no desentonin. En tot cas, Fonalleras se'n surt amb nota alta.

novetats JUDIT PUJADÓ

JANÉ, ÓSCAR & SERRA, XAVIER (EDS)

**Ultralocalisme.
D'allò local a l'universal**

Editorial Afers, 2013. 174 p.

El Grup Mirmanda reivindica amb aquest assaig col·lectiu l'ultralocalisme entès a la manera com el reivindicaven Dalí o Deulofeu, és a dir, com a punt de partida per accedir a l'universal. Diversos autors analitzen aspectes, temes i personatges de l'espai mediterrani català, un ultralocalisme en oposició frontal al «cosmopolitisme de boutique».

**Josep M. Fonalleras
ha escrit un llarg
monòleg interior
que de vegades
sembla un assaig,
però de seguida es
disfressa de novel·la
coral dissimulada,
vagament, amb
vernissos de poesia**